

Roerig 2018: het zelfmoordpoeder Jos van Wijk, voorzitter van Laatste Wil

---

Maandag 17 december 2018 - 17:49, door (sp)

16

Ophef begin dit jaar, toen een onderzoek werd geopend naar Laatste Wil, een Nederlandse coöperatie die ervoor pleit om mensen zelf te laten beslissen over hun dood.

Voorzitter Jos van Wijk stond op het punt om Middel X, een zelfmoordpoeder, te verkopen aan 1.100 leden. 'Ik kan er vrij voor kiezen om een geslachtsverandering te ondergaan, maar als het mijn levenseinde betreft, mag ik niet zelf beslissen?'

'Drie weken geleden heeft een vrouw het middel ingenomen. Het was een rustig en snel overlijden, zonder epileptische aanvallen'

HUMO Wie uit het leven wil stappen, kan toch ook kiezen voor euthanasie?

JOS VAN WIJK «Het is niet omdat je euthanasie vraagt, dat je die ook krijgt. En zelfs als het mag, weigeren veel dokters om euthanasie toe te passen. Een dokter die wél wil helpen, voelt vaak een enorme mentale en emotionele belasting. Het is nu eenmaal geen pretje om de dood van iemand op je geweten te hebben, zelfs al heeft die persoon erom gevraagd.

»Het is toch absurd dat je voor je eigen dood afhankelijk bent van iemand anders? Ik ben verantwoordelijk voor al mijn daden: ik mag een gezin stichten, ik kan verkozen raken in het parlement of ik kan ervoor kiezen een geslachtsverandering te ondergaan. Maar als het mijn eigen levenseinde betreft, mag ik de touwtjes niet zelf in handen nemen?»

HUMO U wilde uw leden toegang geven tot een zelfmoordpoeder. Maar hulp bij zelfdoding is strafbaar, dus startte het Nederlandse Openbaar Ministerie een onderzoek. Hoe ver stond u met het plan?

VAN WIJK «Het probleem was misschien dat wij als organisatie té helder communiceren. Het OM heeft op onze website gezien dat we in totaal 23.000 leden hebben, van wie er 1.100 hadden ingeschreven op een aankoop van het poeder. Het gerecht wilde hun namen, om hen te vervolgen. Als we dat poeder effectief hadden besteld, had de wet ons bestempeld als een criminele organisatie. In dat geval zouden niet alleen de bestuursleden, maar ook de leden gevisieerd worden. Dus hebben we de hele operatie afgeblazen.»

HUMO Maar het plan had al concrete vorm? De kluisjes om het poeder in te bewaren stonden al klaar?

VAN WIJK «Klopt. We hadden al 3.000 kluisjes besteld en een distributiesysteem ontwikkeld om ze – leeg – tot bij de leden thuis te krijgen. Daarna zou een bijeenkomst volgen waar het poeder kon worden verdeeld. De prijs was 180 euro. Daarvan werden het poeder en het kluisje betaald, maar er werd ook wat geld opzij gezet omdat we zo'n juridische strijd wel hadden verwacht.»

HUMO Wat voor poeder is Middel X eigenlijk?

VAN WIJK «Het gaat om een legaal te verkrijgen conserveermiddel dat in de juiste hoeveelheid, 2 gram per persoon, leidt tot de dood. Uit veiligheidsoverwegingen hou ik de naam geheim.»

HUMO Maar het is makkelijk te verkrijgen?

VAN WIJK «In principe wel. Op gespecialiseerde websites kun je het alleen in bulk bestellen, vaak per kilo. Allicht omdat het vaak in de chemische industrie en in labo's wordt gebruikt.»

HUMO Volgens experts zou het poeder een onaangename dood veroorzaken.

VAN WIJK «Ze hebben het mis. Drie weken geleden heeft een vrouw het middel ingenomen. De patholoog en huisarts zeiden dat het om een rustig en snel overlijden ging, zonder epileptische aanvallen.

»Maar oké, het poeder moet de dood veroorzaken, dus heeft het wel wat bijwerkingen, zoals hartkloppingen en misselijkheid. Daarom neem je op voorhand best antibraakmiddelen, om het jezelf zo comfortabel mogelijk te maken.»

HUMO Zelf heeft u het middel ook ingenomen, in sterk verdunde hoeveelheid. Waarom?

VAN WIJK «Een druppel. Omdat het zagezegd je slokdarm zou wegbranden. Dat was niet het geval. Het was niet zuur. Eerder smaakloos, een beetje zepig. Maar het effect was er wel meteen. Na 5 minuten voelde ik mij misselijk en draaierig.»

HUMO Bange minuten, lijkt me.

VAN WIJK «Niet echt. Als je weet dat 50 milliliter de dodelijke dosis is, zal één druppel echt niet veel schade aanrichten.»

HUMO Middel X in huis hebben kan ervoor zorgen dat mensen op een impulsieve manier voor de dood kiezen.

VAN WIJK «Mensen zullen altijd een manier vinden. Ze kunnen ook in een opwelling een overdosis nemen of van een flatgebouw springen. Als je in korte tijd 10 liter water drinkt, ga je ook dood. Maar wat als er een meer serene, waardige en vooral onafhankelijke manier is om afscheid te nemen van het leven dat je niet meer wil?»

HUMO U vindt niet dat u zelfdoding normaliseert?

VAN WIJK «Ik maak het bereikbaarder. Als je zegt dat je dood wil, moet je al oppassen dat ze je niet naar een gesloten afdeling van de psychiatrie brengen. Als je genoeg hebt van het leven, is elke extra dag een marteling. Is het de taak van de samenleving om iemand een fundamenteel zelfbeschikkingsrecht te ontzeggen? In Nederland hebben in 2017 liefst 1.917 mensen zich van het leven beroofd. Dat zijn er elke dag vijf. Als we daar opener over kunnen praten, krijgen we dat cijfer misschien naar beneden.

»Wie dat poeder in huis haalt, is daarom niet van plan het meteen te gebruiken. Het is een hulplijn die gemoedrust geeft.»

HUMO Hoe is het ledenaantal van Laatste Wil geëvolueerd sinds u het poederplan heeft moeten afblazen?

VAN WIJK «750 leden zijn teleurgesteld vertrokken. Maar we groeien nog iedere maand. We zitten nu aan ruim 23.500 leden, verspreid over 52 landen. 90 procent is ouder dan 55 jaar, ons jongste lid is 19. Ook een paar honderd Belgen hadden zich aangemeld voor het poeder.»

HUMO Ondertussen beginnen (ex-)leden het middel wel zelf online te zoeken.

VAN WIJK «Klopt. Ik kan hen niet tegenhouden. Maar zonder controle van onze coöperatie weten zulke mensen niet wát ze precies in huis halen.»

HUMO Wat is de volgende stap voor uw organisatie?

VAN WIJK «Momenteel zijn werkgroepen van toxicologen en farmacologen bezig met onderzoek naar geschikte chemische middelen en gassen. Zwavelwaterstof is een betrouwbaar middel, maar zodra iemand anders de kamer binnenkomt, zal die ook sterven. Ook kaneel zou dodelijk zijn. Maar het is niet simpel om er genoeg van binnen te krijgen: je hoest alles weer uit.

»We timmeren dus rustig verder aan de weg. En ik sluit niet uit dat we alsnog een proces beginnen tegen de Nederlandse staat. Die heeft onze werking belemmerd.»

Wie vragen heeft rond zelfdoding, kan terecht op de [Zelfmoordlijn via het gratis nummer 1813](#) of op zelfmoord1813.be